

Selgituseks 02-03.06.2018 toimunud vee kvaliteedi langusele Rapla linna mõningates piirkondades

02-03.06 nädalavahetusel tuli AS Rapla Vesi hallatavat torustikest tarbijatele vastuvõetamatu kvaliteediga vett. Kvaliteedi languse põhjustas antud nädalavahetusel ja ka juba eelmisel nädalavahetusel intensiivne tuletõrjehüdrantide kasutamine Päästeameti poolt. Tuletõrjehüdrantide kasutamise korral saavad torustikud hüdrandi avanemisel hüdraulilise löögi, mis raputab toru seintele aja jooksul sadenenud sette lahti ning hiljem hüdrandist vett võttes on torustikes häiritud tavapärane veevoolamise režiim, mille tõttu toimub sisuliselt torustike läbipesu. Tuletõrje hüdrandist vett võttes voolab vesi torustikes mitmeid kordi kiiremini kui tavapäraselt, samuti võimalik, et tavapärasele vastupidises suunas, läbi mille torustike läbipesu efekt tekib. Kui hüdrantide kasutamine leiab aset piirkonnas, kus pole torustikud rekonstrueeritud, siis on toru seintel lahti rappuvate setete hulk väga suur. Samal ajal tarbijad kasutavad vett edasi ja tõmbavad lahtise sette kinnistu veevõrku.

02-03.06.18 nädalavahetusel toimus antud intsident põhiliselt Rapla linnas Metsapargi piirkonnas, aga vee tarbimise käigus liigub sade ka teistesse piirkondadesse.

Peale tarbijatelt kaebuse saamist asus AS Rapla Vesi kohselt läbi hüdrantide settega vett torustikust välja laskma, aga antud protsess ja torustike normaalse töörežiimi taastumine võtab aega. Iga maja vee kvaliteet eraldi võttes oleneb ka sellest, kui palju majaelanikud on vett kasutanud ja setted on jõudnud torustikest välja tulla, kinnistu veevärki sattunud setteid vee-ettevõtte enam tagasi tõmmata ei saa.

AS Rapla Vesi on pidevalt tegelenud torustiku rekonstrueerimisega, 2017. aastal sai rekonstrueeritud üle 3 km veetorustike ja sama palju kanalisatsioonitorustike. Majanduslikud võimalused panevad kiiremal rekonstrueerimisel piirid ette.

Alates 2016. a suvest võttis AS Rapla Vesi kasutusele joogivee tootmiseks uued Ordoviitsium-Kambriumi puurkaevud, mis on üle 240 meetri sügavused. Veekvaliteet on puurkaevudes väga hea, vastab ammutatavas toorvees juba joogivee nõuetele. Samas on uue vee kasutusele võtmisega setete teke torustikesse intensiivistunud, ettevõtte on aktiivselt otsinud põhjuseid ja tellinud uuringuid, et leida probleemi põhjuseid. Täna on koostöös Eesti Vee-ettevõtete Liidu ja Sillamäe Veevärk AS-ga esitatud SA-sse KIK taotlus uuringu teostamiseks, mis aitaks probleemi lahendada.

Torustike seisukorra parandamiseks lisatakse veetöötlemisel vette oksüdanti (Dutrition), mis desifinitseerib torustike ja pärsib mikroorgansimide elutegevust torustikes. Vanade rekonstrueerimata torustike piirkonnas võib oksüdandi lisamine tekitada vette peenikest rauasadet peale seda, kui vesi on torustikes pikemalt seisnud. Antud probleemi on rohkem esinenud kinnistutorustikes, Raplas on palju maju, kus maja magistraaltoru ja püstakud on välja vahetamata ja vee seismisel torustikes võib esineda peenikest raua sadet, olukord paraneb peale mõningast vee kasutamist. Oksüdant soodustab vanadest torustikest sette eemaldumist, mis pikemas perspektiivis on kasulik, kuna aitab torustike puhastada. Rekonstrueeritud torustikega majades antud probleeme pole üldjuhul esinenud.

Veevärgi torustiku parema seisukorra saavutamiseks pestakse regulaarselt torustike läbi hüdrantide kaudu. Hüdrandid pole paigaldatud läbipesu eesmärki silmas pidades ja seetõttu ei õnnestu kõiki torustike löike läbi pesta.

Tuletõrjevee varustuse tagamine läbi joogivee torustiku on ka üks peamisi põhjuseid setete tekkimisel torustikesse. Kuna veetorustikud on dimensioneeritud tuletõrjevee varustust silmas pidades ja on oluliselt suurema diameetriga, kui oleks optimaalne veeteenuse pakkumiseks. Suurema diameetriga torudes vahetub vesi oluliselt aeglasemalt, samuti voolab liiga aegselt, mis tekitab võimaluse sadenemise protsessi tekkimiseks. Torustikel on isepuhastusvõime ja kui torustikud dimensioneerida vastavalt piisavat voolukiirust silmas pidades, siis sadenemist veevõrku ei toimuks või väheneks see oluliselt. Paraku Eesti seadusandlus antud aspekti ei arvesta ja tuletõrjevee

vooluhulga nõudeid tõstetakse aasta-aastalt, mis süvendab veetorustikesse setete tekkimise probleemi.

Kokkuvõtvalt oli tegemist vee-ettevõtte jaoks avariilise olukorraga, mida ei olnud võimalik ette näha. Sellistes olukordades jõuab info probleemist vee-ettevõttele läbi tarbija ja ettevõtte saab olukorrale operatiivselt reageerida ja asuda olukorda parandama, mida AS Rapla Vesi ka tegi. Nagu eespool mainitud, siis normaalse torustike töörežiimi taastumine võtab aega ja antud perioodil võib tarbijatel esineda vee kvaliteediga probleeme. Veetöötlusjaamast võrku antava vee kvaliteedis ei ole probleeme olnud. Probleemid tekivad torustikes, millede seisukorra parandamisega ettevõtte aktiivselt tegeleb.